

ΔΗΛΟΣ Το Φως Του Κόσμου

ΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
ΝΙΚΟΣ ΖΕΡΒΟΝΙΚΟΛΑΚΗΣ

Η Δήλος είναι ένα πολύ μικρό νησί στην καρδιά του Αιγαίου, που κατοικείται από τα προϊστορικά χρόνια και σηματοδοτεί με τον τρόπο του τους αιώνες, ακόμη και μετά την παρακμή του. Τόπος-μοντέλο ακόμη και σήμερα, για την εποχή της ακμής του, με τους κοσμοκράτορες, τους εμπόρους, τους εφοπλιστές και τους κάθε λογής μεταπράτες, να δανείζονται κομμάτια από τη διαδρομή του νησιού μέσα στο χρόνο. Είναι βέβαια, πρωτίστως, το νησί του Απόλλωνα. Το νησί ενός Θεού που έχει να κάνει με το φως και τη μουσική, χωρίς να έχει ποτέ παρτίδες με απατεώνες, πολιπκάντες και χυδαίους.

Μια πέτρα μέσα στη θάλασσα, λουσμένη στο φως. Ίσως να μην υπάρχει καλύτερος τόπος για να λατρεύεται ο Θεός του φωτός, αλλά και το ίδιο το φως, από αυτή την αιώνια φωτο-παγίδα!

Κάποτε πίστευα ότι ταξιδεύοντας στη Σαχάρα, θα συναντούσα εκεί στη μεγάλη άμμο της ερήμου, το πιο δυνατό φως. Ωστόσο, το φωτόμετρο της κάμερας με προσγείωσε στην πραγματικότητα, διαπιστώνοντας ότι το μεγάλο φως είναι αυτό στη Δήλο. Γυμνό, καθαρό φως, με εξαιρετική διαύγεια κάτω από ένα απέραντο ουρανό και μια σιλιπνή θάλασσα, που λειτουργεί σαν τεράστιος ανακλαστήρας. Έτσι διαπίστωσα και στην πράξη ότι η Δήλος είναι η κοιτίδα του φωτός και για μια ακόμη φορά οι αρχαιολογικές λατρείες στον αιγαίο χώρο κέντρισαν τις υποψίες μου για τις μουσικές, αρχαιολογικές γνώσεις και λειτουργίες, που κρύβουν μέσα τους.

Οι αρχαιολογικές λατρείες είναι γεμάτες κώδικες και γνώσεις απόκρυφες, που έχουν να κάνουν με τη φύση, τη ζωή και τις φυσικοκρατικές λειτουργίες των πραγμάτων. Το φως είναι πρωταρχικό συστατικό της ζωής. Φαντάζομαι ότι το προϊστορικό όνομα της Δήλου, που ήταν «Αστερία», δεν της δόθηκε τυχαία.

Αστερία θα μπορούσε να σημαίνει: γη του ήλιου ή γη του φωτός. Ο τόπος του Μεγάλου Αστεριού της μέρας. Του μοναδικού άστρου. Στη Φαραωνική Αίγυπτο συνήθιζαν να αποκαλούν τον ήλιο με τη φράση: «το μεγάλο Άστρο της μέρας».

Ασφαλώς για τη Δήλο των προϊστορικών χρόνων το όνομα ΑΣΤΕΡΙΑ είναι σημαντικό. Αποδίδει με ακρίβεια την πραγμα-

τικότητα που επικρατεί στο νησί από την άποψη του φωτισμού του: η πάμφωτη. Η Δήλος είναι το Ιερό Νησί της αρχαιότητας, με το μεγάλο προσκύνημα σε ολόκληρη τη Μεσόγειο. Το Ιερό Νησί του Φωτός, με ίχνη κατοίκησης από τα Νεολιθικά χρόνια. Είναι ο τόπος, που πρώτος απ' όλους πάνω στον πλανήτη έδωσε πριν από 2.500 χρόνια ένα «δείγμα» της «παγκοσμιοποίησης», συγκεντρώνοντας πάνω του κάθε καρδιάς καρύδι από τα πέρατα του τότε γνωστού κόσμου, αλλά και μια οικουμενική δύναμη εξ αιτίας του παγκόσμιου εμπορίου, που είχε εδώ το κέντρο του, κάτω από την ομπρέλα προστασίας του Ιερού του Απόλλωνα. Πανσπερμία φυλών, ανεξίτηλη, πεδίο μεγάλου οικονομικού ανταγωνισμού για εφοπλιστές, μεγαλέμπορους, τοκογλύφους, τραπεζίτες, δουλεμπόρους και κάθε λογής μεταπράτες.

Η Δήλος γίνεται έτσι ο πρώτος τόπος που βιώνει μια πολλαπλή τραγωδία, καθώς οι μνηστήρες της είναι πολλοί, επιδιώκοντας τον έλεγχό της. Η Δήλος ζει μέρες ιερότητας, αλλά και ακόλαστες νύχτες συμποσιών. Ιερείς, καλλιτέχνες, προσκυνητές, ταξιδιώτες, που πηγαίνουν ασταμάτητα, αλλά και επίδοξοι κατακτητές που εποφθαλμιούν το πλούσιο ταμείο του Ιερού, είναι μερικά μόνο από τα χαρακτηριστικά που μπορεί να προσδώσει κανείς σ' αυτό το πολύ μικρό νησί, που διάλεξε η κυνηγημένη από την Ήρα, Λητώ για να γεννήσει τα θεϊκά παιδιά της, τον Απόλλωνα και την Άρτεμη.

Ο μύθος λέει ότι η Δήλος έπλεε στη θάλασσα, όταν ο Δίας θέλησε να βρει ένα καταφύγιο για την κυνηγημένη ερωμένη του, τη Λητώ, που κωφορούσε τα δυο παιδιά του. Η «απατημένη» (πολλάκις) σύζυγος του Δία, η Ήρα, δεν άφηνε τη Λητώ σε κλωρό κλαρί και καμιά στεριά δεν δεχόταν να την αφήσει να γεννήσει πάνω της γιατί έτρεμε τις φοβερές απειλές της Ήρας. Έτσι, ο Δίας αποφάσισε να σπερώσει σε ένα μέρος το περιπλανώμενο νησί της Αστερίας, που με τη γέννηση του Θεού έπαψαν να το σκεπάζουν τα κύματα της θάλασσας και φανερώθηκε στο φως, έγινε ΔΗΛΟΣ, δηλαδή: φανερό. Στα επόμενα χρόνια ο Απόλλωνας το κατέστρεψε ονομαστό και σεβαστό. Ένα Παγκόσμιο Ιερό με απέραντη φήμη.

Το νησί απέχει μόλις 1 μίλι από τις δυτικές ακτές της Μυκόνου και περίπου 4 μίλια από τις ακτές της Τήνου. Έτσι, όπως είναι ανάμεσα στα δυο αυτά νησιά μοιάζει να τους έχει κληροδοτήσει την αρχαία του διπλή υπόσταση: Στην Τήνο χάρισε την

ιερότητα του προσκυνήματος στον Απόλλωνα και στη Μύκονο τις κραιπάλες των συμποσιών και τις ολονύχτιες ακολασίες! Ωστόσο, η Δήλος παραμένει ένας εξαιρετικός τόπος, μια πόλη της αρχαιότητας από τις πιο σημαντικές, που σαν αποθαύμα εξακολουθεί να είναι και σήμερα ένα παγκόσμιο προσκύνημα πολιτισμού και μια πόλη-ερεπιώνα, που τα καλοκαίρια ακούς να μιλιούνται στους δρόμους της όλες οι γλώσσες του κόσμου.

Ένας παγκόσμιος τόπος!

Στη Δήλο αναφέρεται το πρώτο μέρος από τον Ομηρικό Ύμνο στον Απόλλωνα, που περιγράφει τη γέννηση του Απόλλωνα και της Άρτεμης, αλλά στην ουσία εξηγεί με θαυμαστό τρόπο το πέραςμα από την προϊστορική λατρεία της Μεγάλης Μητέρας Θεάς, στη νέα θρησκεία, που οδηγεί ο Απόλλωνας, θεός του φωτός και γιος του κυρίαρχου Δία. Αγκαλιάζοντας τον κορμό ενός φοίνικα, στην Ιερή Λίμνη, η Λητώ, για να αντέξει τις ωδίνες του τοκετού, έφερε στο φως τον Απόλλωνα, αφού εννιά μέρες πριν, σύμφωνα πάντα με το μύθο, είχε γεννήσει την Άρτεμη, στο ίδιο νησί, που όμως είχε τότε ακόμη άλλο όνομα και λεγόταν κατ' άλλους Ορτυγία (αν και το όνομα Ορτυγία αποδίδεται περισσότερο στη γεωγραφική Ρήνεια) και κατ' άλλους Αστερία. Η Άρτεμη, που γεννήθηκε 9 μέρες πριν από τον Απόλλωνα στο χαμηλό βουνό Κύνθος, που βρίσκεται στο κέντρο της Δήλου, μας δηλώνει με τη γέννησή της σ' εκείνο το μέρος τα προϊστορικά ίχνη κατοίκησης και λατρείας προϊμότερων θεοτήτων. Το όνομα Κύνθος από μόνο του (με την κατάληξη -νθος) κάνει φανερό τη Μινωική του προέλευση. Στην περιοχή του Κύνθου εντοπίζονται ανασκαφικά και αρχαιολογικά ευρήματα των μινωικών χρόνων.

Περί το 1000 προ Χριστού γίνεται στη Δήλο μια πρώτη εγκατάσταση Ιώνων και σιγά-σιγά το νησί γίνεται κέντρο, πολιτικό και θρησκευτικό μιας Αμφικτιονίας των νησιών του Αιγαίου κάτω από την προστασία της πανίσχυρης τότε Νάξου. Αυτής της περιόδου ίχνη είναι ό,τι απομένει σήμερα από το κολοσσιαίο άγαλμα του Απόλλωνα, αλλά και το Άνδρω των Λεόντων, με τα διάσημα μαρμάρια λιοντάρια, αφιερώματα και τα δυο από τη Νάξο, στον Απόλλωνα.

Το δράμα του νησιού αρχίζει εκεί γύρω στον 6ο προ Χριστού αιώνα, όταν οι Αθηναίοι, επικαλούμενοι την Ιωνική καταγωγή τους μπαίνουν στην Αμφικτιονία της Δήλου και δεν αργούν να επιβάλουν την

κυριαρχία τους, ενώ το ουσιαστικό ενδιαφέρον τους στρέφεται στο Ταμείο του Ναού του Απόλλωνα και στο λιμάνι του νησιού, με τη μεγάλη εμπορική κίνηση.

Το νησί, όπως είναι σήμερα, ένας απέραντος αρχαιολογικός χώρος, αφήνει τον επισκέπτη του να υποψιαστεί πολλές πτυχές από το παρελθόν του, τη ζωή των κατοίκων του, τη χλιδή και την οικονομική του δύναμη.

Η χλιδή των σπιτιών της συνοικίας του θεάτρου, είναι ικανή να «αφηγηθεί» πολλά πράγματα από την ατμόσφαιρα των συμποσιών. Τα μωσαϊκά με τον Διόνυσο, οι μάσκες, τα καταπληκτικά αίθρια, έχουν ένα τρόπο και αυτά να ...αφηγούνται την αρχαία αίγλη.

Τα πρώτα ίχνη της κατοίκησης του νησιού εντοπίζονται στο 3000 π.Χ. Όμως, από το 1000 π.Χ. και μετά η πόλη της Δήλου αρχίζει να αποκτά ζωφόρο ενδιαφέρον. Η Αθηναϊκή δημοκρατία την εποχή της ακμής της, κάνει τη Δήλο έδρα της Αθηναϊκής συμμαχίας. Με τους Μακεδόνες όμως, το νησί γνωρίζει μεγάλη εμπορική ανάπτυξη. Στους ελληνιστικούς χρόνους η Δήλος εξακολουθεί να γνωρίζει άνθηση, που φτάνει στο απόγειό της κατά τη διάρκεια της Ρωμαϊκής περιόδου.

Το 1873, οι ανασκαφές της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής ξαναφέρνουν σιγά-σιγά στο φως την ένδοξη πόλη, με τα μεγάλα ιερά, τα καταπληκτικά σπήλαια, τους δημόσιους χώρους και πάνω απ' όλα μια κοσμοπολίτικη αίσθηση από την αρχαιότητα γι' αυτό τον ξεχωριστό τόπο στην καρδιά του Αιγαίου. Ένα νησί, που μοιάζει με βωμό του ήλιου σε ένα λαμπερό θαλάσσιο φόντο. Οι Κυκλάδες οφείλουν το όνομά τους, στο γεγονός ότι κυκλώνουν τη Δήλο του Απόλλωνα, που για πολλούς αιώνες ήταν η ισχυρή πρωτεύουσα του κόσμου!

**OLYMPIA MARBLE
PTY LTD**

1-3 CHALDER ST, MARRICKVILLE NSW 2204

Ph. 9565 1415 - Mob. 0418 462 020

www.olympiamarble.com.au e-mail: olympia1@bigpond.net.au

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΜΕ ΣΕΒΑΣΜΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟΝ ΗΛΙΑ Ή ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ

Η ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑ ΣΤΟ NSW
ΔΙΑΘΕΤΟΥΜΕ ΟΛΑ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ
MONUMENTAL STONEMASONRY

SENIOR CITIZENS DISCOUNTS

